

Trektellen in Pijnacker

Inleiding

Tijdens de najaarstrek worden op een groot aantal telpunten in Nederland de overvliegende trekvogels geteld. Veel telposten bevinden zich langs de kust, omdat daar vanwege de Noordzee stuwing optreedt, waardoor de aantallen over het algemeen hoger liggen dan in de rest van Nederland. Maar ook in het binnenland komen veel trekvogels over. In Pijnacker is naar mijn weten niet eerder aan trektellen gedaan. Op de website www.trektellen.nl is veel informatie te vinden over trektellingen. Op deze site zijn de actuele telgegevens van meer dan 100 verschillende telposten te zien, maar ook de verspreiding over Nederland is per soort op te vragen. Op de site www.borntotravelcampaign.com van Birdlife zijn van een aantal vogels de trekroutes in beeld gebracht.

Telpost

Als telpost heb ik gekozen voor de dijk langs de Ruivense Vaart op de grens van Pijnacker en Berkel net achter de wijk Rietlanden. Vanaf deze dijk heb je in alle richtingen een goed overzicht over de omringende weilanden en toekomstige groenzone. De groenzone is onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland en wordt vanaf najaar 2009 ingericht. Tijdens deze trektellingen wilde ik twee vragen beantwoorden: Ten eerste wat er aan trekvogels langskomt in Pijnacker en ten tweede of de (smalle) groene corridor tussen Pijnacker en Berkel als trekroute door vogels gebruikt wordt.

Methode

Tijdens het najaar van 2009 heb ik in de maanden september en oktober vrijwel ieder weekend vlak na zonsopkomst een aantal uren vanaf de telpost alle overvliegende vogels geteld. Per soort werd het aantal, de tijd en de trekrichting genoteerd. Vogels die ter plaatse verbleven werden wel genoteerd, maar niet als trekvogel verwerkt in de eindresultaten. De meeste soorten zijn goed op geluid en vliegbeeld te herkennen. Per teldag zijn voor de meest algemene soorten de gemiddelden per uur berekend, zie tabel.1

Tabel 1: Overzicht van gemiddeld aantal trekvogelwaarnemingen per uur in 2009

Soort / datum	6 sept	13 sept	19 sept	26 sept	04 okt	11 okt	18 okt	01 nov
Boerenzwaluw	196	1	-	-	-	-	-	-
Gele kwikstaart	4	-	-	-	-	-	-	-
Spreeuw	87	335	318	161	189	115	20	438
Graspieper	1	-	18	19	36	30	22	10
Kneu	-	-	8	8	10	11	4	-
Vink	-	-	-	-	3	4	39	8
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	2	3	30
Koperwiek	-	-	-	-	-	393	212	35
Houtduif	1	-	-	-	-	-	12	16

Resultaten

Boerenzwaluwen trokken al begin september naar het zuiden. Opvallend was dat ze in gespreide groepen erg laag door kwamen, op 2-5 meter hoogte en dat ze wel degelijk de toekomstige groenzone volgden en niet dwars over de bebouwing heen vlogen. Spreeuwen kwamen over de gehele periode in redelijke aantallen door. Ze vlogen vaak in vrij grote langgerekte groepen en waren voor spreeuwen opmerkelijk stil. Graspiepers daarentegen waren bepaald niet stil; ze piepten regelmatig naar elkaar en vlogen in kleine losse groepjes.

Ook de omgeving van de telpost werd veel door graspiepers gebruikt om te rusten en te foerageren. Kneutjes heb ik vooral waargenomen tussen half september en half oktober. Ze vlogen in kleine compacte groepjes en waren duidelijk aan hun roep te herkennen. Vinken kwamen niet zo veel door als ik had verwacht en de piek lag pas vanaf half oktober. Echt spectaculair was de doortrek van koperwieken. Deze noordelijke lijstersoort trok vanaf half oktober tot begin november massaal over Pijnacker. Vooral op 11 oktober vlogen ze onafgebroken in losse groepen vrij hoog over. Ze zijn goed te herkennen aan hun ijle contactroep die je in het najaar ook 's avonds en 's nachts veelvuldig kunt horen.

Slaaptrek

Naast de jaarlijkse herfst- en voorjaars trek is er bij een aantal vogelsoorten buiten de broedtijd ook sprake van trekbewegingen van en naar gezamenlijke slaappleatsen. In onze omgeving bevinden zich een aantal van deze slaappleatsen. Vrijwel ieder weekend zag ik een groep van 2 tot 4 grote zilverreigers vanuit Oude Leede komen aanvliegen om vervolgens in de Voorafse polder in Berkel te landen. In de Ackerdijkse plassen bevindt zich een slaappleat van deze soort. Ook halsbandparkieten kwamen in de vroege ochtend luidruchtig aanvliegen vanuit zuidwestelijke richting om verder te vliegen naar de bebouwing van Pijnacker. Ik vermoed dus dat de meeste halsbandparkieten die in Pijnacker verblijven niet slapen op de slaappleat in de Hofvijver in Den Haag, maar ergens in Overschie of de Noordrand van Rotterdam hun slaappleat hebben. Ook ganzen, Kieviten, goudplevieren en wulpen trekken soms in grote groepen heen en weer tussen slaappleat en foerageergebieden.

Conclusie

Uit de resultaten van deze summier tellingen blijkt dat ook in Pijnacker genoeg te zien is van de herfsttrek. In totaal heb ik met 8 tellingen van maximaal 2 uur per teldatum toch zo'n 48 soorten zien langskomen. De aantallen zijn weliswaar niet erg hoog, maar je hoeft je op deze telpost echt niet te vervelen. Wil je op een telpost serieus gaan trek tellen, dan zul je met een groepje tellers vrijwel dagelijks een aantal uren moeten tellen.

Of de toekomstige groenzone op de grens van Pijnacker en Berkel belangrijk is als trekroute voor vogels is moeilijk te zeggen. Veel soorten zoals spreeuwen en koperwieken vliegen recht over de bebouwing heen en niet bij voorkeur door de groenzone. Boerenzwaluwen daarentegen vliegen erg laag en lijken meer de open ruimte tussen de steden in te volgen. Ook soorten als graspieper en paap, en steltlopers als witgat en watersnip hebben veel belang bij een drassig open gebied waar ze tijdens de trektijd kunnen rusten en voedsel zoeken. Het valt te hopen dat er bij de inrichting van de groenzone voldoende ruimte en rust zal zijn voor deze doortrekkers.

Peter Elfferich, november 2009